

UPPSALA
UNIVERSITET

Hedersrelaterat våld och förtryck

**FÖRSKOLA OCH SKOLA SOM ARENA
FÖR FÖREBYGGANDE ARBETE –
EN TEORETISK BAKGRUND**

Hedersrelaterat våld – ett komplext pussel

Trauma, missbruk,
Kriminalitet, psykisk ohälsa,
Socioekonomisk utsatthet
Individen

Hederskultur
Kultur & etnicitet

Stark social kontroll
Barn/ungas
erfarenheter av våld
Kön & generation

Värderingar &
Normer
Religion

Migration, Integration,
Strukturell diskriminering
Etnicitet & klass

Mäns våld mot kvinnor
Universellt patriarkalt våld
kön

UPPSALA
UNIVERSITET

Heder – erkännade från omgivningen

- ▶ Kraven för att bli erkänd av sin omgivning växlar över tid och mellan olika sammanhang
- ▶ Hederns innebörd formas efter de kulturella koder som bestäms av tidens och sammanhangets religiositet & könsuppfattning
- ▶ Den allmänna moralen som delvis finns inskriven i lagen
(Lindstedt Cronberg 2005)

När hedern har en nyckelroll i vardagslivet

- ▶ I samhällen med ett hedersbaserat värdesystem refererar heder till kontroll av kvinnans sexualitet och deras följsamhet till rådande sociala traditioner och normer (Gill 2014)
- ▶ Heder – omfattar individens eget värde och självkänsla men också hela familjens värde (Van Osch, 2017)
- ▶ Hedern – beroende av erkännande från den sociala kontexten (Bourdieu, 1999; Gill, 2014).
- ▶ Hedern kan befläckas genom familjemedlemmarnas handlingar – ex. en dotters omoraliska handlingar (Björktomta 2012; Gill, 2014).

Förkroppsligad moral

- ▶ Centralt för förståelsen är hur normer inom familjen och i det omgivande samhället överförs eller ärvs mellan generationer.
- ▶ Styrkan ligger i att det handlar om "morality made flesh" – om förkroppsligad moral. (Bourdieu 1984/1995: 86)

Hur överförs normer mellan generationer?

- ▶ Många normer är outtalade och blir synliga först vid en överträdelse. Det är kunskap som alla familjemedlemmar bör känna till: "så här är det"
- ▶ Genom att barnen lyssnar på hur föräldrarna talar om andra
- ▶ Genom att familjen hänvisar till religion och/eller kultur som legitimerar och även förstärker normerna
- ▶ Genom våld och hot om våld

(Björktomta 2012)

Varför arbeta med normer?

- ▶ Koppling mellan begräsningar och kontroll och utsatthet för olika former av våld
- ▶ En stor grupp elever som lever med begräsningar av sina liv.
- ▶ Beslut om religion/livsåskådning och vem man ska gifta sig eller bo tillsammans med
- ▶ Inom denna grupp var dock elever vars föräldrar är födda utanför Norden överrepresenterade
- ▶ Överrepresenterad vad gäller samtliga former av barnmisshandel
- ▶ Nationell kartläggning av ungas erfarenheter av våld 4700 elever 15–17 år

Jernbro & Jansson, 2016

UPPSALA
UNIVERSITET

Hedersrelaterat våld som ett kontinuum

*Stark betoning på
Föräldra (manlig) auktoritet*

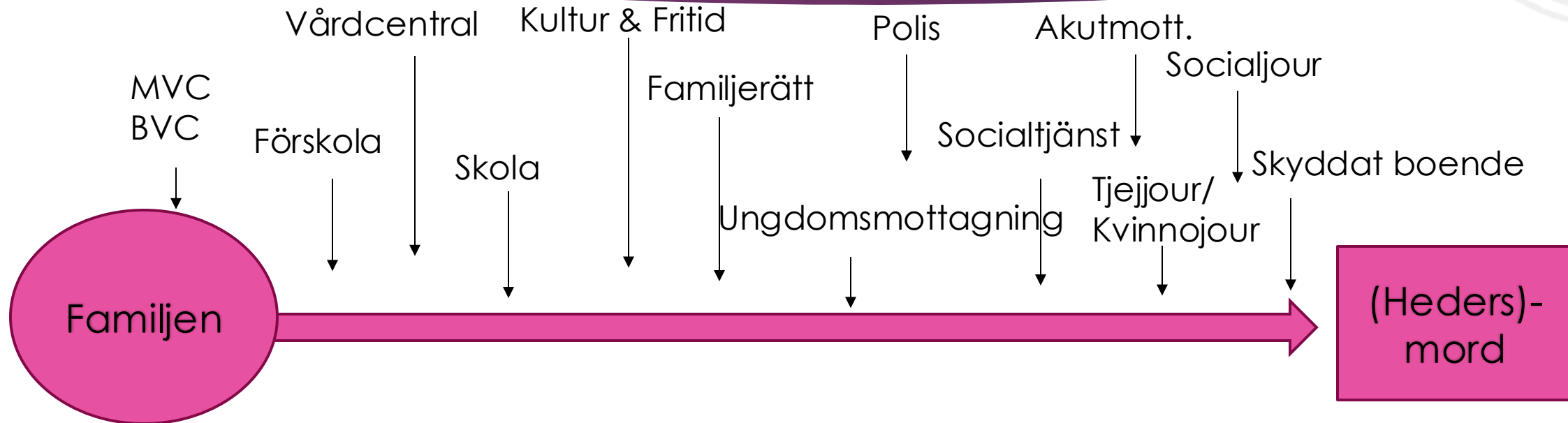
Familjen

**En patriarkal
familjeorganisering**

(Heders)
-mord

Kontroll – frihetsinskränkningar – degraderande beteende – förtryck – hot – misshandel – mordförsök

Modell för fortsatt arbete

Kontroll –

Frihetsinskränkningar –degraderande beteende

misshandel – dödshot –mordförsök

förtryck – indirekta/direkta hot